

parempia vaatteita, parempaa ruokaa, parempia asuntoja ja huvituksia ja korkeampaa sivistystä; yleensä he pyrkivät kohottamaan elintasaansa ja niin tehdessä heidän täytyy alkaa vaatimaan parempia palkkoja ja lyhempiä työpäiviä. Ja se on se sekka, mikä herroja huolestuttaa. He näkevät siinä uhkaavan vaaran heille itselleen. Sillä "ruokahalu kasvaa syödessä". Kun työläiset oppivat vaatimaan enemmän, alkavat he yhä vaatimaan lisää.

Työläisiä on pitänyt alammaisuudessa myöskin osaltaan se ajatuskanta, että se luokka, joka elää hyvin, pukeutuu hyvin, huvittelee paljon ja nauttii kaikista elämän mukavuuksista, on jo alkuaan ylempää ihmisrotua — herrasväkeä, jonka ilot ja nautinnot eivät voi kuulua "alhaiselle kansalle" s. o. työväelle. Mutta porvarillinen järjestelmä sanomalehtimotuksineen, teatterineen ja muotikauppoineen on itse hävittänyt työläisistä tuon ajatuksen ettei heille kuulu samanlaiset nautinnot ja mukavuudet kuin herroillekin, jos he vain kykenevät niitä hankkimaan. Älituinen kauniiden vaatteiden, huonekalujen, automobilien y. m. mukavuuksien ilmoittaminen sanomalehdissä ja julkaisuissa ja kauppojen näyteikkunoilla; kauniiden kotien, hienojen tapojen ja vaatteiden näkeminen elävien kuvien teatterinäytännöissä ovat vähän kerrallaan kasvattaneet työläisissä ajatuksen tahtoa niitä ja tahtoa luonnollisesti kyllin voimakkaaksi tultuaan synnyttää toiminnan — He ostavat niitä jos kykenevät, ja jos pienet palkat eivät riitä vastaamaan heidän korkeammiksi kasvaneita elämänvaatimuksia, he vaativat parempaa palkkaa sekä vielä lisäksi lyhempiä työpäiviä levättäkseen ja nauttiakseen sekä tyydyttäkseen muiden vaatimusten mukana lisääntyneitä sivistyksen tarvetta. Kun työläiset vaativat rahallaan kaikkein parhainta, on se merkki hyvään päin, vaikka porvarit tahtovat osottaa sillä heidän kevytmielisyytensä. Nuo "tuhlaavat" työläiset ovat menettäneet osan niistä kahleista, jotka kytkevät heitä vallassaolijain alammaisuuteen. He ovat oppineet tahdon elää ja nauttia elämästä ja heitä ei voida siittää ainakaan kauan. He vaativat vihdoin oikeuden kaikkeen rikkauteen, onneen ja hyvinvointiin, mitä maailmassa on, ja se merkitsisi niiden tuhariloisten vallan loppua, jotka nyt nauttivat ja hekumoivat työläisiltä riistämällä työntuloksilla ja heidän hikipenneillään.

Ne työläiset, jotka säästäkseen sentin toisensa jälkeen pankkeihin, imeskelevät silakan häntää kunnollisen ruoka-aterian sijasta, jotka asuvat kehoissa koloissa puulaatikko-huonekalujen keskellä, jotka pukeutuvat huonosti ja rumasti ja joiden ainoa huvi on kirkossa käynti ja ainoa sivistysväline joku porvaripilli ja virsikirja — sellaiset työläiset ovat toki häviämässä sukupuuttoon. He jäävät museotavaraksi herroja jumaloivine ajatuksineen ja heidän paikkansa ottavat korkeampaan sivistykseen, hyvinvointiin ja vapautteen pyrkivät työläiset, jotka eivät tyydy orjankannikkaan, vaan vaativat täyden mitan kaikista elämän hyvyksistä.

Ferdinand Lasalle sanoi: "Työläiset lisääkää tarpeitanne!"

PERHE JA KOMMUNISTIVALTIO

Kirj. Alexandra Kollontay.

III. Lasten kasvattaminen on yhteiskunnan tehtävä.

Mutta mitä jää perheelle siten, kun kaikki yksityistalouden tehtävät ovat hävinneet? Lapset. Mutta tässäkin tulee toverityöläisten valtio perheen avuksi. Yhteiskuntaottaa vähin erin suorittaakseen kaiken sen mitä varhemmin kuului omaisille. Jo kapitalistisessakin valtiossa oli lasten opetus lakannut olemasta sukulaisten tehtävä: lapset opiskelivat kouluissa. Lapsen kerran ehdittyä kouluikään huoltaivat omaiset helpotuksesta: tällöin lakkasi lapsen henkinen kehittäminen olemasta heidän huolemaan. Mutta kaikki perheen velvollisuudet lasta kohtaan eivät olleet vielä sillä päättyneet: jäi vielä jälle lapsen ruokkiminen, varustaminen jalkineilla ja vaatteilla, ja hänen kehittämisensä kykeneväksi työläiseksi, joka voisi siihen ikään tultuaan elättää itsensä ja pitää myös huolen isästään ja äidistään näiden vanhoilla päivillä. Ja kuitenkin oli harvassa sellaisia työläisperheitä, jotka kykenivät täyttämään kaikki velvollisuutensa lapsia kohtaan: liian pienillä palkoilla ei edes pystytty torjumaan lasten nälkää, saatikka sitten, että äidillä ja isällä olisi ollut kylliksi keinoja kiinnittääkseen nuoren polven kasvatukseen riittävä huomiota. Perhe oli pakotettu supistamaan lasten kasvatusta. Mutta oliko todellisuudessa laita näinkään. Katuhan oli proletarilasten kasvattaja. Proletaarien lapset eivät tienneet mistään kodin suloudesta, joka oli vielä meidän isiemme ja äitiemme osana.

Vanhempien palkkojen pienyydestä ja epävarmuudesta oli usein seurauksena, että nälkä pakotti lapsen, joka häidin tuskin oli ehtinyt kymmeneen ikävuoteensa, vuorostaan riippumattomaan ansiotyöhön. Niinpä siis hetimitä, kun tyttö tai poika alkoi ansaita ja he tunsivat itsensä omiksi herroiksi, lakkasi vanhempien puheet ja neuvot vaikuttamasta heihin, vanhempain auktoriteetti oli menettänyt, loppui tottelevaisuus. Samoin kuin olemme nähneet perheen taloustoimet yhden toisensa perään katoavan, samoin olemme nähneet häipyvän kaikkien velvollisuuksien lapsia kohtaan. Nämä velvollisuudet, ylläpidon ja kasvatuksen, tulee yhteiskunta vanhempain sijasta tyydyttämään. Kapitalistisen järjestelmän vallitessa olivat lapset usein, aivan liian usein siemättömäksi taakaksi perheelle.

Tässäkin suhteessa rientää kommunistinen yhteiskunta vanhempain avuksi. Neuvosto-Venäjällä tullaan yleisen kasvatuskomisariaatin toimesta tekemään ja on jo tehtykin varsin paljon perheen työn keventämiseksi lasten kasvatuksen ja ylläpidon suhteen. Syyllisten huoltola, seimet, lastenkoulut, siirtolat ja kodit, lastensairaalat, ravintolat, kouluruokat, maksuttomat kirjat, lämpöiset vaatteet ja jalkineet oppilaitosten oppilaille — eikä tämä kaikki selvästi osota että lasten huolto on jättänyt perheen piiriin, että se on vanhempain harteilta siirretty yhteisyyden kannettavaksi.

Vanhempain huolenpito lapsista käsittää kolme eri jaksoa: Syyllisten hoidon kasvattamisen ja vihdoin ammatin opettamisen. Mitä tulee lasten opettamiseen alkeiskouluissa, jatkokouluissa ja yliopistoissa, on se ollut valtion huolena jo kapitalistisessakin yhteiskunnassa. Työväenluokan köyhyys, sen elintaso jo sinänsä pakottaa kapitalistista yhteiskuntaa luomaan kokonaisen kasvatustajustelmän nuorisoa varten: leikkikenttiä, lastenkouluja, -seimejä y. m. Ja miten tietoisempia työläiset ovat oikeuksistaan, mitä kiinteämmin he ovat järjestyneet valtiossa, sitä toimekkaampi on myös yhteiskunta avustessaan perhettä lasten hoidossa. Mutta porvarillista yhteiskuntaa arveluttaa liian pitkälle menevä huolenpito työväenluokan eduista, jotta se siten ei olisi myötävaikuttamassa perheen hajoamista. Kapitalistit näet eivät ole tietämättömiä siitä, että vanhanaikainen perhe — orjamaisesti aherteleva vaimo ja perheen ylläpidosta ja hyvinvoinnista huolehtiva mies — on parhaimpia keinoja proletaarien vapausyrkimyksen heikentämiseksi. Huoli taivuttaa työläisen niskaa ja pakottaa hänet myönteiseksi kapitalille. Mitä eivät isä ja äiti tekisikään heidän lastensa nähdessä nälkää? Niinpä siis: päivätoimintoin kuin kapitalistinen yhteiskunta, joka ei tahdo muuttaa nuorison kasvatusta todella yhteiskunnalliseksi toimeksi, valtion toimeksi kommunistinen yhteiskunta puolestaan pitää nuoren sukupolven yhteiskunnallista kasvatusta jopa lakiensa ja tapojensa perustuksena, uuden yhteiskuntarakennuksen kulmakivenä. Uuden yhteiskunnan ihmistä ei muovata pikkumaisen, itsekkään, riitaisen ja vain omaa etuaan katsovan vanhanaikaisen perheen jäsenestä. Uuden järjestelmän uusi ihminen on sellaisten sosialististen laitosten tuote kuin leikkikentät, puutarhat, seurusteluajat ja monet muut lisäksi, joissa lapset viettävät suuremman osan päivästänsä ja missä tietorikkaat kasvattajat kehittävät hänestä tietoisin kommunistin näiden pyhäin tunnuslaulselmain suuruudella: Solidarietteetti, toveruus, keskinäinen apu, kollektiivinen uhrautuvaisuus.

Mutta paitsi kasvatusta ja opetusta, kuka sitten täyttää perheen velvollisuudet lapsia kohtaan silloin kun nämä vielä tarvitsevat äitinsä rintaa, kun lapset vielä vaapertelevat äitinsä liepeissä? Kas tässäkin rientää kommunistinen valtio vielä kerran työläis-äidin avuksi. Ei enää mitään avuttomia tyttö-äitejä turvattomine lapsineen. Työläisvaltio ottaa päämääräksensä taata toimeentulon jokaiselle äidille — olipa tämä sitten laillisessa aviossa taikka ei — niin kauan, kuin hän imettää lastaan, perustaa kaikkialle äitiyskoteja, laittaa joka kaupunkiin ja kylään seimejä ja muita samanlaisia laitoksia valmistakseen naiselle tilaisuuden samalla kertaa sekä hyödyttää yhteiskuntaa että olla äiti.

Ja työläis-äidit olkoot aivan levollisia: kommunistinen yhteiskunta ei suinkaan aio riistää lasta vanhemmiltaan eikä temmata tätä äitinsä helmasta. Vielä vähemmän aikoo se käyttää mitään väkivaltaisia keinoja lopullisesti tuhotaan perheen. Ei mitään sellaista. Kommunistinen yhteiskunta ei pyri mi-

hinkään sellaiseen. Mitä näemme tällä haavalla: entinen perhe hajoaa, se on vähin erin vapautunut kaikista kotitöistä, jotka varhemmin olivat yhtä tärkeitä sille kuin yhteiskunnalle. Talous? Sekin on lakannut olemasta välttämättömyys. Lapset? Proletaarivanhemmat eivät ole tilaisuudessa huolehtimaan niistä. He eivät voi taata enempää näitten ylläpitoa kuin kasvatustakaan. Tilanne, josta kärsivät yhtä paljon vanhemmat kuin lapsetkin. Mutta kommunistinen yhteiskunta, se tulee sanomaan työmiehelle ja työläisnaiselle: olette nuoria, rakastatte toisianne, jokaiselle on oikeus onneen. Eläkäähän omaa elämääne. Alkää paetko onnea, alkää pelätkö avioliittoa, joka kapitalistisessa yhteiskunnassa todella merkitsi työmiehelle ja -naiselle kahletta. Ja ennen kaikkea alkää pelätkö, nuoria ja terveitä kun olette, antaa isänmaalle uusia työläisiä, uusia kansalaisia. Työläisten yhteiskunta on uuden työvoiman tarpeessa, se tervehtii ilolla jokaista mailmaan tullutta äsken syntynyttä. Alkää olko huolissanne lastenne tulevaisuudesta: he eivät tule kokemaan vilua eikä nälkää, heitä ei uhkaa mikään onnettomuus eikä heitä jätetä oman onnensa nojaan, kuten oli laita kapitalistisen järjestelmän vallitessa. Kommunistinen yhteiskunta, työläisten valtio takaa riittävän ravinnon ja hoidon niin äidille kuin lapsille kohtaa tämän synnyttyä. Kommunistinen isänmaa ruokkii, ohjaa ja kasvattaa lapsen, mutta varoo riistämästä tätä vanhemmilta, jotka mielivät ottaa osaa lapsen kasvatukseen. Kommunistinen yhteiskunta ottaa suorittaakseen lasten kasvatukseen kuuluvat tehtävät, mutta isän ilon ja äidillisen tyytyväisyyden se jättää niille, jotka osottavat olevansa sen veroisia. Voiko sitten kutsua tällaista perheen hajottamista väkivaltaiseksi, voiko nimittää lapsen ja äidin erottamista pakkotoimenpiteeksi?

Kaiken kaikkiaan: entinen perhe tekee loppuaan. Sitä ei hajoita kommunistinen yhteiskunta, vaan uudet elinehdot. Perhe on lakannut olemasta välttämätön valtiolle, kuten oli laita varhemmin. Päinvastoin se on nyt vain haitaksi uudemmalle tuottelisuudelle. Se ei ole enää välttämätön edes perheen jäsenillekään, koska perheelle kuuluva lasten kasvatustehtävä siirtyy yhä enemmän ja enemmän yhteisyydelle. Mutta entisen perheyyden raunioille nousee uusi, joka nojaa toisiin miehen ja naisen välisiin suhteisiin, ja joka on oleva rakkauden ja toveruuden liitto, kahden yhdenvertaisen kommunistisen yhteiskunnan jäsenen, kahden vapaan, kahden riippumattoman, kahden työtätekevän ihmisen liitto. Ei enää voimion taloudellista "elinorjuutta". Ei enää perheenjäsenen eroavaisuutta. Ei enää naisella pelkoa jäädä pienine lapsineen turvattomaksi ja tuottamattomaksi, jos mies hänet hylkää. Vaimo ei ole kommunistisessa yhteiskunnassa riippuvainen miehestään, vaan työstään. Häntä ei elätä mies, vaan omat kätensä. Ei pienintäkään pelkoa lasten tulevaisuudesta. Työläisyhteiskunta, se se huolehtii siitä. Avioliitto puhdistuu kaikista aineellisista varjopuolistaan, kaikista rahalaskelmistaan, näistä meidän päiviemme perhe-elämän rumista epäkohdista. Avioliitto muuttuu siitä alkaen,